

Dosarul nr. 2-5957/21

HOTĂRÂRE
în numele Legii

Dispozitivul hotărârii pronunțat
la 11 octombrie 2023

municipiul Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecător
Grefier

Eugenia Culinca
Aurelia Cemîrtan

examinând în ședință de judecată publică, în procedura contencioasă, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de *****împotriva lui *****, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Privesc.eu” și Societate cu Răspundere Limitată „Bright Communications” cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației și repararea prejudiciului moral,

a c o n s t a t a t :

Argumentele părților:

La 23 martie 2021, *****s-a adresat Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cu cerere de chemare în judecată împotriva lui *****, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Privesc.eu” și Societate cu Răspundere Limitată „Bright Communications” cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației și repararea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a indicat că, la 6 ianuarie 2021, a fost susținută o conferință de presă organizată de ***** și avocații săi (*****) cu tematica „Acțiuni provocatoare din partea lui ***** și ***** împotriva Procurorului General și cercetării furtului miliardului” care pot fi vizionate prin accesarea următoarelor linkuri:

1. <https://www.privesc.eu/arhiva/93408/Conferinta-de-presa-sustinuta-de-Veaceslav-Platon-cu-tema--Actiuni-provocatoare-din-partea-lui-Vladimir-Plahotniuc-si-Viorel-Morari-impotriva-Procuror>
2. <https://realitatealive.md/conferi-a-sus-inuta-de-veaceslav-platon-ac-iuni-provocatoare-din-partea-lui-vlad-plahotniuc-i-viorel-morari-impotriva-procurorului-general---119523.html>.

Totodată, reclamantul a menționat că conferința de presă a fost publicată pe portalurile www.jurnal.md; www.zgd.md și difuzată pe portalurile ru.publika.md; www.jurnal.md, new.ungheni.org, www.agora.md, www.unimenia.info, www.infotag.md, www.sanatateinfo.md, www.diez.md, www.publika.md, www.evenimentul.md, www.interlic.md, www.glasul.md, www.regional.md, www.zgd.md, ru.diez.md, www.youtube.com.

Reclamantul a indicat că, în cadrul acestei conferințe, ***** cu rea-credință, a răspândit relatări false, învinuindu-l de complicitate în săvârșirea unui șir de infracțiuni grave și a utilizat în adresa reclamantului injurii, pe care le consideră calomnioase și insultătoare și care nu au substrat factologic suficient. Astfel ***** a efectuat o serie de afirmații, printre care și unele care vizează direct persoana lui *****, în special: „но к сожалению эти лица имеют заказчиков в Республике Молдова. Заказчиков даннова преступления, единственной целью которой является дискредитация генерального прокурора ***** и создания невозможностей им

*расследования кражи миллиарда, единственными за интересантами в данном случае является господин *****и господин *****, не без покровительство неких политических сил. Но для всех разумных людей становится понятно насколько сегодня находится в агонии *****и *****, что прибегают даже с таким грязным методом которые очень быстро будут расследованные и проявлены недобросовестность, которая была применена при данных действиях. Когда господин ***** подобными методами давит на меня как на потерпевшего в уголовном деле, его уголовном деле, это должно как квалифицирована. На ближайшем же заседании суда по делу ***** я буду требовать его изоляции от общества, потому что подобные действия – это воздействия на потерпевшую сторону. Вы извините, но таких дебилов, которые неделю не подождали чтобы показать, что они якобы они что-то искали что-то нашли ещё поискать надо. Вот так они при ***** и материалы дело все фальсифицировали, ну ***** ну по другому просто не скажешь. Они даже фальсифицировать нормально не умеют. Вот, к сожалению, вот такие у нас были эх-прокуроры или приостановленные прокуроры. По ним тюрьма плачет, дешева и сердито”*

Reclamantul a susținut că, declarațiile lui ***** au fost prelucrate și difuzate direct de site-urile de știri: www.privesc.eu; www.realitatealive.md.

A menționat reclamantul că, toate afirmațiile pârâtului ***** sunt totalmente false și îi lezează onoarea, demnitate, precum și reputația profesională. Consideră că asemenea mod de exprimare constituie o ingerință nejustificată în viața privată și profesională, deoarece antrenează consecințe negative, în primul rând, asupra imaginii sale personale, afectându-i onoarea, demnitatea, prin denigrarea imaginii sale în fața colegilor, familiei și nu în ultimul rând, în fața cetățenilor Republicii Moldova.

Reclamantul a notat că, la 25 ianuarie 2021, i-a adresat lui ***** o cerere prealabilă, care a fost recepționată la 3 februarie 2021. Prin cererea prealabilă a solicitat pârâtului dezmințirea afirmațiilor defăimătoare și expunerea publică a scuzelor de rigoare, însă aceasta a rămas fără examinare și răspuns. Temeinicia solicitărilor expuse atât în cererea prealabilă, cât și în prezența cerere este susținută de faptul că, toate declarațiile din cadrul conferinței de presă din 6 ianuarie 2021, în partea ce vizează persoana reclamantului, sunt totalmente false și îi lezează demnitatea, onoarea și reputația profesională, care sunt valori supreme protejate, atât de legislația națională, cât și de cea internațională.

A mai precizat reclamantul că, ***** a lansat informații cu un caracter acuzator fals, or, acesta nu deține și nu a prezentat nici o probă în susținerea informațiilor în cauza, nici la momentul expunerii acestora, adică în cadrul conferinței din 6 ianuarie 2021, nici ulterior. Faptele despre care pârâtul a relevat în cadrul conferinței de presă din 6 ianuarie 2021, sunt mincinoase, lipsite de substrat factologic, afirmație ce poate fi ușor verificată prin efectuare solicitărilor de rigoare la autoritățile corespunzătoare, care dețin aceste informații.

În același context, reclamantul a mai susținut că este cert faptul că prin difuzarea unor informații reprobabile cu privire la personalitatea acestuia, a avut loc afectarea negativă a imaginii sale, în calitate de persoană particulară.

A învederat reclamantul că, la momentul răspândirii informației defăimătoare și utilizării injuriilor în adresa acestuia nu avea statutul de persoană publică în sensul Legii nr. 64/23.04.2010, din motiv că era suspendat din funcție și informația defăimătoare nu se referea la calitatea acestuia de persoană publică. Persoanele care exercită funcții publice pot fi supuse criticii, iar acțiunile lor, verificării din partea mass-medie, în ceea ce privește modul în care și-au

exercitat sau își exercită atribuțiile, în măsură în care acest lucru este necesar pentru a asigura transparența și exercitarea responsabilă a atribuțiilor lor. Prin defăimările și injuriile expuse de către pârât i-au fost generate în consecința condamnarea morală de către opinia publică, inclusiv prin distorsionarea imaginii sale în conștiința societății.

Prin defăimarea, reclamantul a susținut că i-au fost cauzate suferințe psihice de o gravitate considerabilă, deoarece a fost lezată onoarea, demnitate și reputația profesională, pentru crearea căreia a muncit mulți ani în calitate de persoană cu funcții de demnitate publică, pe care le-a deținut.

Totodată a mai indicat reclamantul că, în calitatea sa de persoană privată a avut de suferit moral, deoarece imaginea sa a fost lezată și în fața colegilor, rudelor, persoanelor cu care are relații interpersonale, nelegate de funcția pe care o ocupă. Gradul de răspândire a afirmațiilor este extrem de larg, portalurile care au difuzat declarațiile pârâtului au fost accesate nelimitat de public, de asemenea, acestea au constituit și subiecte de știri la mai multe posturi naționale de televiziune.

A susținut reclamantul că înregistrările video a acestei conferințe în continuare este accesibilă tuturor via Internet, ceea ce în continuare îi provoacă suferințe psihice. Din cauza acestor informații are emoții de fieră dată când are întrevederi oficiale, dar și neoficiale, cu persoane străine, deoarece permanent are senzația că interlocutorii îl privesc cu suspiciune. Această situație are un impact și asupra relațiilor cu prietenii, cunoștințele dar și familia, fiind obligat să le explice tuturor respective nu sunt adevărat. Prin declarațiile din 6 ianuarie 2021, ***** a depășit limitele admisibile pentru exprimarea unei opinii critice, deoarece nu a prezentat probe suficiente și pertinente. Există limite la dreptul de a răspândi informații publicului și trebuie să fie instituită o balanță între acest drept și drepturile celor afectați. Chiar și atunci când declarațiile constituie o judecată de valoare, proporționalitate unei imixțiuni poate depinde de faptul dacă există o bază faptică suficientă pentru declarația respectivă.

A conchis reclamantul că ***** l-a ofensat intenționat numindu-l în public „*****”, ceea ce constituie o injurie în sensul cadrului legal. Menționează că acest cuvânt utilizat față de o personalitate care deși este sănătos mintal, vădește lipsa de inteligență. Potrivit Dicționarul explicativ al limbii române, cuvântul „*****” utilizat în calitate de adjectiv înseamnă – persoană care suferă de *****itate mintală, înapoiată mintal. Astfel, lezarea onoarei și demnității prin injurie de către ***** reprezintă o faptă culpabilă care nu corespunde normelor de conduită generală acceptată într-o societate democratică, în rezultatul căreia i-a fost cauzat un prejudiciu ce se manifestă prin efectele negative de ordin personal nepatrimonial suferite în rezultatul încălcării dreptului subiectiv la onoare și demnitate, consfințit în art. 7 din Legea cu privire la libertate de exprimare nr. 64/2010, astfel fiind întâlnite toate condițiile și temeiurile de angajare a răspunderii delictuale.

Ținând cont că imaginea reclamantului a fost grav afectată, reclamantul a considerat că simpla exprimare de scuze nu va atenua efectele faptei ilicite a autorului prejudiciului. Reclamantul va avea o satisfacție sporită dacă pârâtul va suporta unele consecințe negative cu caracter patrimonial. Prin această reclamantul speră că se va realiza una din funcțiile răspunderii civile, funcția educativă, în sensul că prin compensarea prin echivalent bănesc a prejudiciul moral, în viitor pârâtul se va abține de exprimarea verbală a injuriilor în adresa reclamantului.

În drept reclamantul și-a motivat acțiunea prin prisma prevederilor art. 8 și 10 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, art. 32 și 34 din

Constituția Republicii Moldova, Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertate de exprimare, art. 1998 și 2036 din Codul civil și art. 85 din Codul de procedură civilă, solicitând instanței de judecată admiterea acțiunii, constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale prin afirmațiile pârâtului *****, expuse în cadrul conferinței de presă din 06 ianuarie 2021, difuzate direct pe portalul privesc.eu și realitatelive.md, referitoare la persoana lui *****, conform cărora, acesta ar fi complice la săvârșirea unui șir de infracțiuni grave, precum și faptul că acesta ar fi avut scopul să îl discrediteze pe procurorul general ***** și crearea impedimentelor în examinarea dosarelor „furtul miliardului”.

Obligarea pârâtului ***** să dezmințită public și să-și ceară scuze personal, în cadrul unei conferințe de presă, informațiile defăimătoare cu privire la persoana lui *****, prin comunicare publică că: „EU *****, declar că am mințit atunci când am făcut pe data de 6 ianuarie 2021, în cadrul Conferinței de presă cu tema „Acțiuni provocatoare din partea lui ***** și ***** împotriva Procurorului general și cercetării furtului miliardului” organizată de mine și avocații mei, declarații cu privire la faptul că DL ***** este complice la infracțiunea săvârșită în Ucraina prin care a fost operate modificări în actele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat al Ucrainei a unor agenți economici în scopul includerii soției actualului Procuror General al Republicii Moldova ca fiind beneficiar final al acestora. Aceste declarații nu corespund adevărului”.

Prin încheierea din 30 aprilie 2021, a fost acceptată în procedură contencioasă cererea de chemare în judecată depusă de *****împotriva lui *****, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Privesc.eu” și Societate cu Răspundere Limitată „Bright Communications” cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației și repararea prejudiciului moral. (f.d. 20)

Prin încheierea președintelui interimar al Judecătoriei Chișinău din 7 iunie 2022, a fost dispusă redistribuirea cauzei civile nr. 2-5957/2021 la cererea înaintată de *****împotriva lui *****, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Privesc.eu” și Societate cu Răspundere Limitată „Bright Communications” cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației și repararea prejudiciului moral, în temeiul pct. 7 lit. b) al Regulamentului privind modul de distribuire aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 110/5 din 5 februarie 2013 (f.d. 42)

Conform fișei de repartizare repetată a dosarului, se atestă că cererea de chemare în judecată depusă de *****împotriva lui *****, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Privesc.eu” și Societate cu Răspundere Limitată „Bright Communications” cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației și repararea prejudiciului moral, înregistrate la Judecătoria Chișinău cu nr. 2-21043011-12-2-24032021, la data de 24 martie 2021, a fost repartizată judecătorului Eugenia Culinca în mod automat-aleatoriu la data de 14 iunie 2022. (f.d. 43)

Prin încheierea din 17 iunie 2022, s-a convocat ședința de judecată a cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de *****împotriva lui *****, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Privesc.eu” și Societate cu Răspundere Limitată „Bright Communications” cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației și repararea prejudiciului moral, pentru data de 14 noiembrie 2022, cu citarea repetată a participanților în ședința de judecată. (f.d. 44)

În cadrul ședinței de judecată, reclamantul ***** a pledat pentru admiterea cererii de chemare în judecată din motivele de fapt și de drept indicate în cerere.

În cadrul ședinței de judecată, pârâtul *****, fiind citat despre data, ora și locul ședinței de judecată nu s-a prezentat și nu a comunicat instanței motivele neprezentării sale din care considerent instanța de judecată a dispus examinarea litigiului în lipsa acestuia.

Instanța de judecată remarcă că, în legătură cu faptul că pârâtul nu recepționa corespondența expediată la adresa de domiciliu cunoscută, iar alte date de contact nu erau cunoscute, a fost dispusă citarea publică a acestuia, care a fost pusă în sarcina reclamantului. Astfel, prin publicația din ziarul „Dreptul” din 24 septembrie 2021, a fost exercitată citarea publică a pârâtului ***** în ședință de judecată (f.d. 27-28).

Întru neîncălcarea dreptului la apărare a pârâtului, prin încheiere protocolară din 3 februarie 2022, a fost dispusă solicitarea desemnării de către Oficiul Teritorial al CNAJGS a unui avocat din oficiu pentru pârâtul *****, în conformitate cu art. 77 Cod de procedură civilă (f.d. 39).

În așa mod, părților le-au fost create în cadrul judecării cauzei civile, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptul la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art. 6§1 CEDO.

Aprecierea instanței de judecată:

Audiind partea participantă la proces, examinând probele administrate întru dovedirea celor invocate și raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speța, instanța de judecată consideră necesar de a respinge integral cererea de chemare în judecată din raționamentele ce succed.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.*

În temeiul art. 130 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, călăuzindu-se de legislație. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.*

Conform art. 239 Cod de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.*

În acord cu dispoziția art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.*

Conform art. 9 alin.(1), (2) lit. h) Cod civil, *drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile. Drepturile și obligațiile civile apar în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.*

Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Astfel, din materialul anexat la prezenta cerere de chemare în judecată, instanța atestă că întru dovedirea circumstanțelor pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, reclamantul, de rând cu înscrisurile anexate, a prezentat cu titlul de probă un CD, care conține înregistrarea video a conferinței de presă realizate de ***** și avocații acestuia.

Conform alegațiilor reclamantului din cererea de chemare în judecată informațiile defăimătoare răspândite de către pârât au fost făcute în cadrul conferinței de presă realizate de ***** și avocații acestuia cu tematica: *„Acțiuni provocatoare din partea lui ***** și ***** împotriva Procurorului General și cercetării furtului miliardului”*, acestea fiind publicată pe portalurile www.jurnal.md ; www.zgd.md și difuzată pe portalurile ru.publika.md; www.jurnal.md, new.ungheni.org, www.agora.md, www.unimenia.info, www.infotag.md, www.sanatateinfo.md, www.diez.md, www.publika.md, www.evenimentul.md, www.interlic.md, www.glasul.md, www.regional.md, www.zgd.md, ru.diez.md, www.youtube.com.

În aceste circumstanțe, la 25 ianuarie 2021, reclamantul s-a adresat către ***** cu cerere prealabilă, pe care pârâtul a recepționat-o la 3 februarie 2021, prin care s-a solicitat dezmințirea afirmațiilor defăimătoare și expunerea publică a scuzelor de rigoare, care însă a rămas fără examinare și răspuns. (f.d.7-12)

În susținere, reclamantul ***** a precizat că informația răspândită în cadrul conferinței cu tematica: *„Acțiuni provocatoare din partea lui ***** și ***** împotriva Procurorului General și cercetării furtului miliardului”* conțin declarații false, poartă un caracter defăimător care îi lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională, cauzându-i un prejudiciu de imagine, din care motiv s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată.

Ținând cont de pretențiile înaintate de reclamant în fața instanței și circumstanțele elucidate în ședințe de judecată, instanța consideră că, raportului juridic litigios dedus judecății îi sunt aplicabile prevederile art. 32 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil, iar libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

Prevederile art. 3 alin.(1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23 aprilie 2010 statuează că, *orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei.*

În același timp, instanța relevă că, potrivit alin. (1) al art. 7 din această lege, *orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.*

Totodată, instanța de judecată învederează că, onoarea reprezintă aprecierea pozitivă care reflectă calitatea persoanei în conștiința socială. Demnitatea fiind autoaprecierea persoanei întemeiată pe aprecierea societății. Reputația profesională reprezintă reflectarea calităților profesionale ale persoanei în conștiința socială, însoțită de aprecierea pozitivă a societății.

Art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23 aprilie 2010 dă o explicație următoarelor semnificații:

defăimare – răspândire a informației false care lezează onoarea, demnitatea și/sau reputația profesională a persoanei;

răspândire a informației – proces de transmitere a informației către alte persoane (cel puțin către o persoană, exceptând persoana lezată);

informație – orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet și/sau imagine;

fapt – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiții concrete de loc și timp și a cărui veridicitate poate fi dovedită;

***judecată de valoare* – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit;**

***judecată de valoare fără substrat factologic suficient* – judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate;**

***injurie* – exprimare verbală, scrisă sau nonverbală care ofensează intenționat persoana și care contravine normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică;**

interes public – interes al societății (și nu simpla curiozitate a indivizilor) față de evenimentele ce țin de exercitarea puterii publice într-un stat democratic sau față de alte probleme care, în mod normal, trezesc interesul societății sau al unei părți a ei;

persoană publică – persoană care exercită funcții publice sau o altă persoană care, datorită statutului, poziției sociale sau altor circumstanțe, trezește interesul public;

mass-media – mijloc de informare în masă, tipărit sau electronic, precum și jurnalistul;

investigație jurnalistică – cercetare rezonabilă a faptelor de către mass-media pentru realizarea unui material jurnalistic;

rectificare – corectare benevolă, din proprie inițiativă sau la cerere, a faptelor care au fost prezentate greșit;

dezmințire – infirmare a relatărilor defăimătoare cu privire la fapte care nu corespund realității;

replică – răspuns al persoanei lezate la opiniile exprimate într-un material răspândit de mass-media;

***scuze* – declarație prin care persoana își exprimă regretul pentru injurie sau pentru informații despre viața privată și de familie.**

Prevederile legale citate *supra*, trebuie interpretate și aplicate în concordanță cu jurisprudența Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere că libertatea de exprimare este garantată prin art. 10 din Convenția Europeană, care prin paragraful al doilea permite statelor să aducă anumite limitări acestei libertăți, cu condiția să respecte cerințele prevăzute de Convenție pentru valabilitatea lor.

Astfel, fiind statuat că, exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora(...).

Pentru a fi convențională, ingerința în libertatea de exprimare trebuie să îndeplinească trei condiții cumulative prevăzute de paragraful 2 al art.10 CEDO, și anume: i) măsura să fie prevăzută de lege; ii) să urmărească unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2; iii) și să fie necesară într-o societate democratică pentru atingerea lor.

Cu referire la prima condiție ca măsura să fie prevăzută de lege, instanța reține prevederile art.3 alin.(1), (2) și (3) al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23 aprilie 2010, care prevăd condițiile și temeiurile de limitare a libertății de exprimare. Iar, în privința condiției ca măsura să urmărească unul din scopurile legitime, instanța reține că unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2 al art.10 din Convenție, este protecția reputației altora.

Respectiv, odată ce s-a constatat cu certitudine că măsura de limitare a libertății de exprimare este prevăzută de lege și a urmărit un scop legitim, în continuare urmează a fi examinată cea de a treia condiție și anume, dacă există un just echilibru între, pe de o parte, protecția dreptului consacrat de articolul 10 CEDO și, pe de altă parte, aceea a dreptului reclamantului la protecția onoarei, demnității și reputației profesionale, care, ca elemente al vieții private, sunt garantate de art.8 al Convenției.

Este de menționat că, determinând distincția clară între informații, denumite fapte, **și opinii, denumite judecăți de valoare**, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a remarcat că existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce **adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit**.

Conform art. 4 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, *statul garantează libertatea de exprimare a mass-mediei. Nimeni nu poate interzice sau împiedica mass-media să răspândească informații de interes public decât în condițiile legii. Mass-media are sarcina de a informa publicul asupra problemelor de interes public și de a efectua, în conformitate cu responsabilitățile sale, investigații jurnalistice în probleme de interes public. Pe lângă garanțiile prevăzute la art. 3, libertatea de exprimare a mass-mediei admite și un anumit grad de exagerare sau chiar provocare, cu condiția să nu se denatureze esența faptelor.*

Potrivit art. 6 alin. (1) și (2) al aceiași Legi, *orice persoană are libertatea de a primi informații de interes public prin intermediul mass-mediei. Apărarea onoarei, demnității sau reputației profesionale nu poate prevala asupra libertății publicului de a primi informații de interes public.*

În conformitate cu art. 7 alin. (2) din Legea nr. 64/2010, *persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație.*

Conform art. 7 alin. (3)-(5) din aceeași lege, *persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat. Persoana lezată prin răspândirea unor judecăți de valoare poate fi restabilită în drepturi, dacă judecățile de valoare cumulează următoarele condiții: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informație. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(4) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, sau publicarea unei replici, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.*

În conformitate cu art. 24 al Legii cu privire la libertatea de exprimare, **reclamantul trebuie să dovedească următoarele: a) pârâtul a răspândit informația; b) informația îl vizează și este defăimătoare; c) informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; sau d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; e) existența și cuantumul prejudiciului cauzat.**

Pârâțul trebuie să dovedească următoarele: a) informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant; b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; c) la momentul răspândirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; d) informația răspândită este de interes public. În cazurile ce vizează restrângerea libertății de exprimare, refuzul pârâtului de a dezvălui un secret profesional sau sursa de informare nu constituie temei suficient pentru admiterea acțiunii. Precum se constată din cererea de chemare în judecată, reclamanta a invocat aceste prevederi legale ca circumstanțe de drept, în întemeierea pretențiilor sale.

În același timp, instanța reține prevederile art. 9 alin. (1) și (3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64/2010, potrivit căreia, *orice persoană are dreptul de a critica statul și autoritățile publice. Statul și autoritățile publice nu pot intenta acțiuni cu privire la defăimare. Statul și autoritățile executive și legislative nu sînt protejate de legea penală sau contravențională împotriva declarațiilor defăimătoare.*

Astfel, persoanele care exercită funcții publice pot fi supuse criticii, iar acțiunile lor – verificării din partea mass-mediei, în ceea ce privește modul în care și-au exercitat sau își exercită atribuțiile, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura transparența și exercitarea responsabilă a atribuțiilor lor.

În contextul normei legale sus enunțate, instanța ține să remarce că, art.9 subliniază în mod clar un drept larg de a critica statul, autoritățile publice și persoanele care exercită funcții publice. Se presupune că orice critică care ține de stat și autoritățile publice este de interes public, care are prioritate în orice circumstanțe, ceea ce motivează o prohibiție generală a acțiunilor civile de defăimare și parțială în ceea ce privește protecția penală și contravențională.

După cum indică înscrisurile atașate la dosar, până la suspendarea din funcție în temeiul ordinului nr. 42-p din 11 ianuarie 2020, reclamantul ***** a ocupat funcția de procuror în Secția unificare a practicii în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele de judecată din cadrul Direcției judiciare a Procuraturii Generale, anterior procuror-șef al Procuraturii Anticorupție (f.d. 5).

Astfel, inițial instanța urmează să stabilească statutul de persoană privată sau publică a reclamantului.

Potrivit art. 25 alin. (1) – (3) al aceleiași Legi, *orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de persoană privată sau publică se interpretează în favoarea acordării statutului de persoană publică. Orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de interes public sau curiozitate se interpretează în folosul acordării statutului de interes public. Orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de judecată de valoare sau relatare cu privire la fapte se interpretează în favoarea acordării statutului de judecată de valoare.*

După cum a fost relatat, art. 2 al Legii sus-numite definește noțiunea de persoană publică ca persoană care exercită funcții publice sau o altă persoană care, datorită statutului, poziției sociale sau altor circumstanțe, trezește interesul public.

În acest context, instanța de judecată remarcă că, nu urmează a fi confundat statutul de persoană publică potrivit Legii cu privire la libertatea de exprimare cu noțiunile de funcționar public, persoană publică, persoană cu funcție de răspundere, persoana publică și persoana cu funcție de demnitate publică prevăzute de Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și

Codul penal. Or, conținutul statutului de persoană publică în sensul Legii cu privire la libertatea de exprimare este unul cu mult mai larg, fiind prezentă existența unei relații de *întreg-parte* în raport cu celelalte termene menționate.

La caz, se reține că persoanele “publice” trebuie să accepte ingerințe în viața lor privată în mai mare măsură decât persoanele obișnuite și gradul accesibil de cercetare mai atentă urmează să fie cu atât mai mare cu cât figura publică în cauză și informația ce se dezvăluie sunt mai importante. O informație obținută în locuri publice pune sub semnul întrebării caracterul privat al acesteia. O persoană publică are dreptul la protecția reputației, chiar atunci când el nu acționează ca o persoană privată, dar cerințele acestei protecții trebuie să cedeze în fața intereselor unei discuții deschise. Limitele criticii acceptabile sunt mai largi în privința unei persoane publice decât în cazul unei persoane private. Spre deosebire de ultimii, prima inevitabil și cu bună știință se lasă deschisă unei cercetări mai apropiate a cuvintelor și comportamentului sau de către publicul larg, și în consecință el trebuie să manifeste un grad sporit de toleranță.

În circumstanțele expuse, reclamantul, care este reprezentantul Procuraturii Generale, chiar și în condițiile în care, la perioada de referință, era temporar suspendat din funcție, fiind persoană cu funcție publică, trebuie să fie cu mult mai tolerantă la criticile aduse în adresa sa, deoarece limitele criticii acceptabile la adresa persoanelor politice și a persoanelor care ocupă funcții publice sunt mai largi decât pentru persoanele particulare.

Urmare celor invocate supra, având în vedere funcția reclamantului, cu trimitere la raționamentele Curții, instanța de judecată consideră că informația răspândită de către pârât vizează nemijlocit activitatea reclamantului.

Or, conform art. 9 alin. (4) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, persoanele care exercită funcții publice pot fi supuse criticii, iar acțiunile lor – verificării din partea mass-mediei, în ceea ce privește modul în care și-au exercitat sau își exercită atribuțiile, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura transparența și exercitarea responsabilă a atribuțiilor lor

Concluzii similare au fost expuse și în cauza *Wirtschafts-Trend ZeitschriftenVerlags GMBH vs. Austria*, unde Curtea Europeană a Drepturilor Omului a indicat că limitele criticii admisibile sunt mai ample în cazul persoanelor publice decât în cazul unui simplu particular.

Curtea reamintește că limitele criticii admisibile în privința unui om politic, vizat în această calitate, sunt mai mari decât în privința unei simple persoane particulare: spre deosebire de al doilea, primul se expune în mod inevitabil și conștient unui control atent al faptelor și gesturilor sale atât din partea ziariștilor, cât și din partea majorității cetățenilor; în consecință, trebuie să arate mai multă toleranță (*Lingens împotriva Austriei*, 8 iulie 1986, pct. 42, serie A nr. 103).

Acest principiu nu se aplică numai în cazul oamenilor politici, ci se extinde la orice persoană care poate fi calificată drept persoană publică, și anume că, prin actele sale (*Krone Verlag GmbH & Co. KG împotriva Austriei*, nr. 34315/96, pct. 37, 26 februarie 2002; *News Verlags GmbH & Co. KG împotriva Austriei*, nr. 31457/96, pct. 54, CEDO 2000 I) sau chiar prin poziția sa [*Verlagsgruppe News GmbH împotriva Austriei* (nr. 2), nr. 10520/02, pct. 36, 14 decembrie 2006], intră în sfera arenei publice.

Art. 10 § 2 din Convenție subliniază că exercitarea libertății de exprimare cuprinde „îndatoriri și responsabilități” care sunt valabile și pentru public, chiar și atunci când este vorba despre probleme de mare interes general. Aceste îndatoriri și responsabilități pot avea o

importanță deosebită în cazul în care există riscul de a se aduce atingere reputației unei persoane menționate nominal și de a fi încălcate „drepturile altora”. Astfel, trebuie să existe motive specifice pentru a putea scuti publicul de obligația care îi revine de obicei de a verifica declarațiile de fapt calomniatoare. În această privință, intră în special în joc natura și gradul acuzației în cauză, precum și măsura în care publicul poate considera în mod rezonabil sursele sale ca fiind credibile în ceea ce privește susținerile respective [(Pedersen și Baadsgaard împotriva Danemarcei (MC), nr. 49017/99, pct. 78, CEDO 2004–XI, și Tønsbergs Blad A.S. și Haukom împotriva Norvegiei, nr. 510/04, pct. 89, CEDO 2007 III)].

De altfel, dreptul la protejarea reputației, fiind un element al vieții private, este un drept care intră în cadrul art. 8 din Convenție (Chauvy și alții, citată anterior, pct. 70; Pfeifer, citată anterior, pct. 35; și Polanco Torres și Movilla Polanco împotriva Spaniei, nr. 34147/06, pct. 40, 21 septembrie 2010).

Totuși, pentru ca art. 8 să fie luat în considerare, atacul asupra reputației personale trebuie să atingă un anumit nivel de gravitate și să fi fost realizat într-o manieră care să prejudicieze beneficiul personal al dreptului la respectarea vieții private (A. împotriva Norvegiei, nr. 28070/06, pct. 64, 9 aprilie 2009).

În aceeași ordine de idei, instanța mai reține că natura defăimătoare al informațiilor nu se prezumă, acest fapt trebuie de dovedit conform art.24 din Legea cu privire la libertatea de exprimare.

Așadar, potrivit acestei norme de lege, reclamantul trebuie să dovedească că: 1) pârâțul a răspândit informația; 2) *informația îl vizează și este defăimătoare, sau judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient*; 3) informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; 4) existența și cuantumul prejudiciului cauzat.

Luând în considerare cele constatate, instanța subliniază că, la caz, nu sunt întrunite condițiile cumulative pentru răspunderea prevăzută de Legea cu privire la libertatea de exprimare.

Astfel, după cum enunță prevederile legale mai sus-citate, libertatea de exprimare diferențiază 3 tipuri de lezare a onoarei și demnității persoanei: - răspândirea relatărilor false cu privire la fapte; - răspândirea judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; - injuria.

La examinarea acțiunii, deci, urmează să se țină cont de specificul noțiunii de „**judecată de valoare**”, care prezumă că persoana nu poartă răspundere pentru părerea expusă în privința unor evenimente, circumstanțe etc., veridicitatea cărora este imposibil de a se demonstra. Respectiv, urmează de făcut o distincție clară între fapte și judecăți de valoare.

Judecata de valoare este definită ca o opinie, un comentariu, o teorie sau o idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit, iar, **faptul** reprezintă un eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiții concrete de loc și timp și a cărui veridicitate poate fi dovedită.

La rândul său, judecata de valoare fără substrat factologic suficient este acea judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate.

Cerința de a dovedi veridicitatea judecăților de valoare este imposibil de a fi îndeplinită, deoarece adevărul afirmațiilor ce constituie judecăți de valoare nu poate fi dovedit, iar, invocarea probei verității în acest caz ar constitui o încălcare a **libertății de exprimare**, parte fundamentală a dreptului asigurat de art.10 din Convenția Europeană (pct.61 din Hotărârea

CEDO din 21.12.2004 - cazul Busuioc c. Moldovei, cazul Jerusalem c. Austriei nr.26958/95, pct.42).

Totodată, chiar și atunci când o declarație constituie o judecată de valoare, **proporționalitatea unei imixțiuni poate depinde de faptul dacă există o bază faptică suficientă pentru declarația respectivă**, deoarece chiar și o judecată de valoare, cu o bază faptică care s-o sprijine, poate fi excesivă (Hotărârea CEDO din 01.07.1997 pronunțată în cazul Obershlik c. Austriei).

În jurisprudența CtEDO „judecățile de valoare fără substrat factologic suficient” mai sunt numite „opinii excesive”. Judecățile de valoare pot fi prețioase, fără valoare sau negative, întemeiate sau neîntemeiate, convingătoare sau discutabile, progresiste sau reacționare etc. Acestea nu pot fi dezmințite prin hotărârea judecătii. Ele pot fi dezbătute prin polemică, adică răspuns (replică, comentariu).

În speță, reclamantul pretinde că, sunt defăimătoare și care îi lezează onoarea și reputația profesională afirmațiile pârâtului redată în limba rusă: *„но к сожалению эти лица имеют заказчиков в Республике Молдова. Заказчиков данного преступления, единственной целью которой является дискредитация генерального прокурора ***** и создания невозможностей им расследовати кражу миллиарда, единственными заинтересованными в данном случае является господин *****и господин ***** , не без покровительство неких политических сил. Но для всех разумных людей становится понятно насколько сегодня находится в агонии *****и ***** , что прибегают даже с таким грязным методом которые очень быстро будут расследованные и проявлены недобросовестность, которая была применена при данных действиях. Когда господин ***** подобными методами давит на меня как на потерпевшего в уголовном деле, его уголовном деле, это должно как квалифицирована. На ближайшем же заседании суда по делу ***** я буду требовать его изоляции от общества потому что подобные действия – это воздействия на потерпевшую сторону. Вы извините, но таких дебилов которые неделю не подождали чтобы показать что они якобы они что-то искали что-то нашли ещё поискать надою Вот так они при ***** и материалы дело все фальсифицировали, ну ***** ну по другому просто не скажешь. Они даже фальсифицировать нормально не умеют. Вот к сожалению вот такие у нас были экс-прокуроры или приостановленные прокуроры. По ним тюрьма плачет, дешева и сердито”*.

Instanța de judecată, clarificând conținutul afirmațiilor pârâtului din cadrul conferinței menționate, conchide că reclamantul nu a demonstrat caracterul defăimător al informației. frazele și afirmațiile pârâtului expuse în privința reclamantului ***** , reprezentând în esență o judecată de valoare, fiind declarații legate de critica activității reclamantului în funcția de procuror șef al Procuraturii Anticorupție, făcute în cadrul unor dezbateri de maxim interes general pentru societate.

În acest context, pentru a aprecia dacă libertatea de exprimare a pârâtului urmează a fi limitată de către stat prin obligarea de a dezminți informația, este necesar de a stabili raportul proporționalității dintre dreptul la libera exprimare și dreptul la viața privată.

Instanța de judecată menționează că, persoana care se consideră lezată poate solicita recunoașterea faptului defăimării sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral, iar restabilirea persoanei în drepturi poate fi făcută numai în cazul în care s-a constatat cu certitudine că informația este falsă.

Aspectul defăimător al informației nu se prezumă, iar persoana care se consideră lezată urmează și are obligația să dovedească că a suferit o atingere a personalității, a reputației profesionale.

La caz se reține că, deși reclamantul a invocat că, informația răspândită în cadrul conferinței de presă de către ***** conține declarații false și defăimătoare, care îi lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională, ultimul nu a demonstrat caracterul defăimător al informației.

În acest sens este de remarcat că, simplul fapt al identificării persoanei vizate nu duce automat la prejudicierea reclamantului, din moment ce nu s-a demonstrat întrunirea celorlalte elemente pentru atragerea răspunderii, precum prevede art. 24 alin.(1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare.

Este necesar a se evidenția că defăimătoare sunt considerate acele informații care relatează despre încălcarea legilor și a normelor de conviețuire/norme morale, făcând persoana să fie condamnată moral de opinia publică sau de unii indivizi în particular.

Din conținutul informației expuse în conferința de presă realizată de ***** unde se menționează numele lui *****, instanța constată că nu se utilizează fraze ce ar avea conotație de natură să afecteze onoarea sau reputația profesională a reclamantului *****, Or, pornind de la prevederile Legii cu privire la libertatea de exprimare, se înțelege că doar în urma constatării faptului că informațiile sunt defăimătoare și false, instanța de judecată decide asupra obligării pârâtului la dezmințirea informației.

Prin urmare, instanța de judecată precizează că, afirmația reclamantului, nu este de natură să aducă o atingere onoarei, demnității și reputației profesionale a reclamantului, așa cum, pârâtul nu a folosit sintagme injurioase sau înjositoare în raport cu reclamantul. Expresia „*****”, la care face referință reclamantul ca fiind ofensatoare și denigratoare, are un caracter general, nefiind identificată persoana căreia i se raportează.

Cu privire la cerințele reclamantului privind obligarea lui ***** să dezmințe informațiile defăimătoare, instanța de judecată le apreciază ca fiind nefondate, dat fiind faptul că pornind de la prevederile Legii cu privire la libertatea de exprimare, doar în urma constatării faptului că informațiile sunt defăimătoare și false, instanța de judecată decide asupra obligării pârâtului la dezmințirea informației, corespunzător, instanța de judecată conchide că, la caz nu s-a constatat faptul că informațiile expuse de ***** , au un caracter defăimător, pe cale de consecință urmează a fi respinsă și pretenția cu privire la obligarea pârâtului să dezmințe informațiile făcute în cadrul briefingului din 6 ianuarie 2021.

În această conjunctură nu pot fi reținute ca probe care ar demonstra pretențiile reclamantului din acțiune extrasele de pe portalurile de știri cu titlurile: „***** îl acuză pe ***** că ar fi șeful unui clan mafiot din procuratură. Cum se justifică fostul șef al Procuraturii Anticorupție” „***** , noi acuzații grave în adresa șefului suspendat al PA. Reacția lui ***** – Aberații halucinante” „ Procurorul general acuză actualele autorități moldovenești de cooperare cu mafiotul principal” or, afirmațiile expuse în respectivele publicații deși se referă la personalitate reclamantului ***** , nu au fost realizate de pârât, din care motiv, efectele acestor publicații nu pot fi imputate lui ***** . (f.d. 67-72)

Totodată, în conformitate cu art. 2037 Cod civil mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate

aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate; caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Respectiv instanța de judecată conchide asupra netemeinicii acțiunii înaintate de către ***** și consideră că aceasta urma a fi respinsă, or, reclamantul nu este îndreptățit să solicite compensarea prejudiciului moral deoarece nu au fost constatate careva atingeri aduse drepturilor acestuia.

În conformitate cu art.238-241 și art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă,

h o t ă r ă ș t e:

Cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva lui *****, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Privesc.eu” și Societate cu Răspundere Limitată „Bright Communications” cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației și repararea prejudiciului moral se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

*Președintele ședinței,
judecător*

Eugenia Culinca